

OBRYTE

Obryte powstało w XV wieku. Pierwsze dane pochodzą z 1467 roku, gdy wymienia się Marcina z Obrytego. W następnych wiekach mieszkali tu: Jan, Maciej i Zygmunt, których notuje się jako rycerzy uczestniczących w słynnej, przegranej kampanii bukowińskiej z 1497 roku. Na początku XVI wieku dziedziczył tu Paweł i następnie jego synowie: Jan i Maciej. Rycerze ci przyjęli nazwisko Obryccy herbu Prus I.

W XVI wieku Obryccy należeli do średniozamożnej szlachty ziemi nurskiej. Nie była to typowa wieś zaściankowa, jakich mnóstwo istniało w ziemi nurskiej. Spis podatkowy z 1578 roku umieszcza tę miejscowość wśród wsi szlachty folwarcznej, a zatem mieszkali tu również chłopi. W tym czasie właścicielami wsi byli Feliks i Andrzej Obryccy, posiadali 2 i pół włóki ziemi, na której mieszkali kmiecie, a także zagrodnicy¹.

Prus I herb Obryckich

Obryccy byli utytułowaną szlachtą. W końcu XVI wieku jeden z nich, Stanisław, był komornikiem ziemskim nurskim, niejaki Felicjan zaś posłem na sejm, natomiast, w końcu XVI wieku, Kacper *na Obrytem* był burgrabią grodzkim drohickim. Obryccy często jeździli na elekcje królewskie. W XVII i XVIII wieku ród ten posiadał wiele urzędów. Należeli oni do średniozamożnej szlachty, jednak z końcem XVIII wieku brak jest danych o znaczniejszych przedstawicielach rodu, zapewne zubożeli. Przez cały czas dziedziczyli też w swojej rodowej wsi. W XVIII wieku część Obrytego sprzedali rodzinie Ossolińskich, którzy kupili też części w innych okolicznych wsiach, tworząc dobra ziemskie Obryte.

W 1784 roku ziemia w tej miejscowości była podzielona między Obryckich i Ossolińskich². Podział ten istniał również w wieku XIX. W jednej części dziedziczyli drobni szlachcice, tworzący zaścianek szlachecki, natomiast drugą część zamieszkiwali chłopi i była ona własnością możniejszych rodów. Trudno obecnie ustalić, czy dobra Obryte należały do potomków Aleksandra Ossolińskiego (zm. 1789), czy też zostały sprzedane. W genealogii Ossolińskich brak jest na ten temat wzmianek³. Dobra Obryte w pierwszej połowie XIX wieku obejmowały części wsi: Obryte, Kossaki, Myślilibory, Ślepowrony Nagórne, Ślepowrony Bochny i Kółko.

W 1827 roku notowano tu 11 domów i 71 mieszkańców. Dobra Obryte składały się w 1866 roku z folwarków: Obryte i Kossaki. Natomiast wsie: Obryte, Myślilibory, Kossaki, Ślepowrony Nagórne, Ślepowrony Bochny oraz Kółko zostały uwłaszczone między użytkujących je chłopów. W czasie uwłaszczenia w Obrytem powstało 9 gospodarstw na 19 morgach ziemi⁴. Folwark Obryte istniał jeszcze przez jakiś czas i następnie został rozparcelowany między chłopów i szlachtę. Była to więc mieszana wieś chłopsko-szlachecka.

Według danych z końca XIX wieku mieszkali tu chłopi (włościanie) oraz drobni szlachcice. Tych ostatnich było 9, posiadali 159 ha użytków⁵. Chłopi mieli w tym czasie 28 gospodarstw.

W 1921 roku w Obrytem było 30 domów i 172 mieszkańców. Miejscowość należała do gminy Nur⁶.

¹ Źródła Dziejowe....., s. 394.

² Regestr Diecezjów....., s. 395.

³ Jest wzmianka w genealogii Grąbczewskich iż Leon Grąbczewski był naddzierżawcą dóbr rządowych Zaszkowo i Obryte. Nie wiadomo czy chodzi o te Obryte ponieważ w okolicach Wyszkowa jest inne Obryte, które było dobrem rządowym.

⁴ Słownik Geograficzny....., tom VII, s. 353.

⁵ Dajnowicz W, *Drobna szlachta*....., s. 234.

⁶ Skorowidz....., s. 65.